

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖSPäätös 47/2001
6.6.2001**Asia:** Korvausvaatimus**Korvausvaatimus ja muut vaatimukset:**

A:lle on määrättävä maksettavaksi valtion virkamieslain 9 §:n ja 56 §:n nojalla 20 kuukauden palkkaa vastaava korvaus (303.600,00 markkaa) korkolain 4 §:n 3 momentin mukaisine viivästyskorkeineen virkasuhteen päättymispäivästä 31.3.2000 lukien.

Opetushallitus on määrättävä korvaamaan A:n oikeudenkäyntikulut yhteensä 11.590,00 markalla korkolain 4 §:n 3 momentin mukaisine viivästyskorkeineen siitä, kun kuukausi on kulunut korvauksen tuomitsemisesta.

Asiassa on toimitettava suullinen käsittely, ellei virkamieslautakunta asiakirjanäytön perusteella ratkaise asiaa A:n vaatimalla tavalla.

Asian käsittely:

Opetushallitus on antanut asiassa vastineen ja A on tämän jälkeen antanut vastaselityksen.

Virkamieslautakunnan ratkaisu**Perustelut**

Valtion virkamieslain 56 §:n 1 momentin mukaan virkamiehellä, joka on ilman 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä perustetta nimitetty määräajaksi tai ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin 9 §:n 1 tai 2 momentin nojalla nimitetty määräajaksi, on oikeus virkasuhteen virastoon päättyessä sen vuoksi, ettei häntä enää nimitetä tämän viraston virkamieheksi, saada virastolta vähintään kuuden ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Lain 9 §:n 1 momentin mukaan virkamieheksi voidaan nimittää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos työn luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien väliaikainen järjestäminen tai harjoittelu edellyttää määräaikaista virkasuhdetta.

Selvitys tapahtumista

A on toiminut ylitarkastajana opetushallituksessa viransijaisena ajalla 22.4. - 31.12.1991, 1.1. - 31.1.1992, 1.2. - 29.2.1992, määräaikaisessa virkasuhteessa kunnes virka vakinaisesti täytetään 1.3. - 31.12.1992, 1.1. - 31.12.1993, 1.1. - 28.2.1994, 1.3. - 31.8.1994, 1.9. - 31.12.1994, 1.1. - 31.12.1995, 1.1. - 31.12.1996, 1.1. - 31.12.1997 ja 1.1. - 31.12.1998 ja määräaikaisessa virkasuhteessa 1.1. - 31.12.1999 sekä 1.1. - 31.3.2000.

A on toiminut Opetushallituksessa ylitarkastajana vuodesta 1991 alkaen, josta ajasta kansainvälistämispalvelut -yksikössä vuodesta 1994 alkaen. A:n vastualueena oli vuodesta 1997 alkaen koulutuksen lähialueyhteistyön hallinto, erityisesti Suomen ja Baltian maiden välisessä yhteistyössä.

Opetushallitus ilmoitti 10.11.1999 päivätyllä muistiolla suunnitelmasta vähentää Opetushallituksen henkilöstöä arviolta 30 henkilöllä säästösuunnitelmien vuoksi. Opetushallituksen kansainvälistämispalvelut -yksikön henkilöstöesityksen 23.6.1999 mukaan A:n nykyiset työtehtävät jatkuvat vuonna 2000 vähintään nykyisessä laajuudessaan. Hallintojohtaja ilmoitti 25.10.1999 A:lle, että tämän virkasuhde tulee päätymään 31.3.2000 yksinomaisena syynä Opetushallituksen vuoden 2000 viiden miljoonan budjettivaje. A:n tehtäviä on siirretty hoitamaan kauppatieteiden maisteri B Opetushallituksen sisältä.

Opetushallituksen vastineen mukaan A:n virkasuhteista on vasta vuodesta 1996 alkaneiden virkasuhteiden osalta päätetty nykyisen valtion virkamieslain aikana. Lähialueyhteistyön alkaessa lisääntyä A nimitettiin vuodeksi 1997 määräaikaiseksi ylitarkastajaksi avustamaan Baltian maihin suuntautuvassa lähialueyhteistyössä. Yksikön päällikön kesällä 1994 alkanut työskentely Euroopan Unionissa jatkui ja yksi ylitarkastaja oli virkavapaana, joten A nimitettiin lähialueyhteistyötehtäviin edelleen vuodeksi 1998. Vuonna 1998 todettiin, että lähialueyhteistyöstä oli tullut toistaiseksi jatkuva tehtävä virastossa ja se päätettiin vakinaistaa. A ei hakenut heinäkuussa 1998 haettavaksi julistettua kansainvälistämispalvelut -yksikköön sijoitettua ylitarkastajan virkaa. Syksyllä 1998 julistettiin haettavaksi C:n sijaisuus kahdeksi vuodeksi. A ei hakenut tätä sijaisuutta. Samana syksynä yksikössä työskennellyt ylitarkastaja lähti määräaikaiseksi asiantuntijaksi Maailmanpankkiin, opetusministeriössä määräaikaisena työskennellyt ylitarkastaja sai sieltä vakinaisen viran. Yksikön päällikkö sai jatkomääräyksen Euroopan Unioniin 31.8.1999 saakka. Yksikössä katsottiin tarvittavan lisäresursseja, mutta toisen asiantuntijan nimittäminen lähialueyhteistyöhön ei olisi ollut järkevää viraston toimiala ja tehtäväkenttä sekä viraston koko huomioon ottaen. Lisäksi virastossa oli vireillä eri yksiköissä hoidettujen kansainvälisten tehtävien uudelleenjärjestäminen, mikä oli tarkoitus toteuttaa yksikön päällikön palattua virkavapaalta syksyllä 1999. Näistä syistä A nimitettiin määräaikaiseen virkasuhteeseen edelleen vuodeksi 1999. Koska kansainvälisten tehtävien laajuus vaihteli, ei nähty aiheelliseksi lakkauttaa virkaa, mutta edellä kerrotusta johtuen sitä ei ollut myöskään tarkoituksenmukaista täyttää vakinaisesti. Vuonna 1999 opetusministeriö päätti siirtää Sokrates -ohjelmaan liittyvät tehtävät vuoden 2000 alussa Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen CIMO:oon, samoin määrärahat tehtävien hoitamiseksi. CIMO palkkasi Opetushallituksen viisi henkilöä hoitamaan Sokrates -ohjelmaa. Näin suuren tehtäväalueen siirryttyä pois Opetushallituksesta viraston kansainvälisten tehtävien uudelleenorganisointi tuli välttämättömäksi.

Opetushallituksen toimintamäärärahojen saatiin tietää olevan esitettyä pienemmät, jonka vuoksi tehtiin säästösuunnitelma. A oli niiden määräaikaisten virkamiesten joukossa, joiden tehtävät katsottiin voitavan siirtää virastossa muiden hoidettavaksi. A:n tilalle ei palkattu uutta henkilöä.

A on vastaselityksessään vedonnut Suomen Hallitusmuodon 15 §:n 3 momenttiin, jonka mukaan ketään ei saa erottaa työstä ilman lakiin perustuvaa syytä. Tästä säännöksestä johtuu, että virkamieslain 9 §:n säännöksiä nimitämisestä määräaikaiseen virkasuhteeseen tulee soveltaa tiukasti ja suppeasti. A:lla on ollut tehtäviensä hoitamiseen tarvittava koulutus ja kokemus.

Baltian lähialueyhteistyöhön liittyvät tehtävät, joita A on hoitanut, ovat olleet pysyviä. Opetushallituksen vastineessa mainituista viroista, joita A ei hakenut toinen oli Venäjän lähialueyhteistyötä hoitavan C:n jo hoitaman viran vakinaistaminen ja toinen C:n sijaisuus. A tunsii asemansa Baltian asiantuntijana vakiintuneeksi, eikä halunnut hakea Venäjän lähialueyhteistyöstä vastaavan ylitarkastajan sijaisuutta. Lähialueyhteistyö on jakautunut Venäjän ja Baltian kanssa tehtävään yhteistyöhön. Koska C:n virka Venäjän yhteistyöstä vastaavana ylitarkastajana on vakinaistettu A:n aseman Baltian lähialueyhteistyöhön liittyvien tehtävien tulisi olla samassa asemassa. Lähialueyhteistyössä on jo pitkään tarvittu kaksi vakinaista ylitarkastajaa, toinen Venäjän ja toinen Baltian yhteistyöhön liittyvien tehtävien hoitajana. Budjettiin liittyvät seikat eivät ole lain mukainen peruste virkojen määräaikaisuudelle.

Oikeudellinen arvio

A:n virkasuhteissa ajalla 1.1.1991-30.11.1994 on kysymys ennen valtion virkamieslain voimaantuloa olleista virkasuhteista, joten niitä ei voida ottaa huomioon harkittaessa valtion virkamieslain 56 §:n mukaista korvausta.

A on valtion virkamieslain tultua voimaan neljällä eri määräyksellä vuosiksi 1995, 1996, 1997 ja 1998 nimitetty määräajaksi hoitamaan Opetushallituksen ylitarkastajan virkaa enintään siihen asti, kunnes virka vakinaisesti täytetään ja vuodeksi 1999 sekä 1.1. - 31.3.2000 määräajaksi. A:n työtehtävät Baltian alueen lähialueyhteistyöhankkeissa ovat ainakin vuodesta 1997 lukien olleet luonteeltaan pysyviä, joten määräaikaisuuden perusteena ei, toisin kuin Opetushallitus on vastineessaan väittänyt, ole katsottava olleen työtehtävien väliaikainen tai määräaikainen luonne. Kyseessä ei myöskään ole selvitetty olleen jonkun virakavapaalla muissa tehtävissä olleen virkamiehen sijaisuus. Koska A:n työtehtävät ovat olleet luonteeltaan pysyviä ja hän on hoitanut niitä vuodesta 1995 saakka, ei kyseessä virkamieslautakunnan käsityksen mukaan ole ollut avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien väliaikainen hoitaminen. Rahoitukseen liittyvät syyt eivät ole virkamieslain 9 §:ssä tarkoitettu peruste viran määräaikaisuudelle, eikä Opetushallitus ole esittänyt A:n määräaikaisille nimityksille muutakaan virkamieslain mukaista perustetta. A on siten katsottava nimitetyn toistuvasti määräaikaisiin virkasuhteisiin ilman virkamieslain 9 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyä perustetta, joten A:lla on oikeus valtion virkamieslain 56 §:n mukaiseen korvaukseen.

Korvauksen määrää harkittaessa on otettu huomioon A:n virkasuhteen kesto sekä hänen ikänsä, koulutuksensa ja työllistymismahdollisuutensa.

Päätös

A:lle maksetaan 12 kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

Korkovaatimus hylätään lakiin perustumattomana.

Oikeudenkäyntikuluvaatimus hylätään.

Vaatimus suullisen käsittelyn toimittamisesta hylätään.

Sovellettavat lainkohdat

Valtion virkamieslaki 9 § 1 ja 2 momentti, 56 §

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Jukarainen, jäsenet Paanetoja, M. Nieminen, Sipiläinen, Salo sekä varajäsenet Lankinen, Merikalla ja Kuusama. Asian esittelijä Ulla-Maarit Heljasvuo.